І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 61. ДЖЕРЗИ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го КВІТНЯ 1958 ПЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 1, 1958 No. 61. VOL. LXV.

КОНҐРЕС ПРИСПІШУЄ ЗАХОДИ ДЛЯ БОРОТЬБИ ПРОТИ РЕЦЕСІЇ

КОНҐРЕС УХВАЛЮЄ $5.5 БІЛЬЙОНА НА БУДОВУ ШЛЯХІВ І ПРОДОВЖУЄ ПЕРІОД ВИПЛАТИ ДОПОМОГИ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ

Вашингтон. — Демократична більшість в Конґресі плянує ще перед виїздом на великодні вакації, що значить перед Великодною П'ятницею ухвалити ті законопроєкти, які помогли б побороти економічну знижку. І так Конґрес хоче ухвалити ще перед Великодним законопроєкт про видання на будову шляхів 5,500,000,000 долярів. Члени Конґресу мають надію, що в найближчих днях вдасться їм вирішити законопроєкт про допомогу фармерам в дотеперішньому паритеті. Цей законопроєкт відісланий до Президента до підпису, але в урядових колах твердять, що Айзенгавер його не підпише, бо секретар праці пропонує змінити паритет допомоги, щоб не збільшувати фармерської продукції. Так само плянують якнайшвидше ухвалити законопроєкт про продовження на 50 відсотків періоду, впродовж якого безробітні мають право діставати допомогу. Досі цей період в деяких стейтах виносить 26 тижнів, а в інших тільки 20; згідно з новим законопроєктом безробітні могли б діставати допомогу під час безробіття впродовж 39, зглядно 30-ох тижнів. Сенатор Джан Ф. Кеннеді і 17 інших демократичних сенаторів та республіканський сенатор Фр. Фж. Пейн вислали листа до голови Сенатської Фінансової Комісії, сенатора Гаррі Ф. Бирда, щоб негайно почати переслухання в цій справі. Сенатор Гюберт Г. Гомфрі заявив, що внесе законопроєкт про організацію 150,000 Корпусу Молоді для Консерваційних Цілей, який мав би бути створений на взір Цивільного Консерваційного Корпусу під час великої депресії. Сенатори Лістер Гілл і В. Керр Скотт вносять законопроєкти про поширення програми видавання харчів тим, що їх потребують. Ці харчі видавали б із урядових складів, в яких зберігається харчова надвишка. — Одночасно в економічних колах дебатують над тим, чому під час теперішньої господарської знижки зростають ціни, бо звичайно вони зменшуються внаслідок того, що безробітні не мають грошей на те, щоб купувати багато товарів. Дрібні продавці покищо не нарікають на кризу, але попередній тиждень, який закінчився 22-го березня, був на 4 відсотки гірший в порівнянні з тим самим тижнем минулого року внаслідок злої погоди. Передвеликодний рух у крамницях є показником добробуту в країні; і тому всі чекають на те, яким буде цьогорічний Великий тиждень.

Ціни на фармерські продукти збільшилися на 4 відсотки

Вашингтон. — Департамент рільництва повідомляє, що ціни на фармерські продукти в місяці від половини лютого до половини березня ц. р. збільшилися на чотири відсотки. Це було найбільше місячне збільшення цін на фармерські продукти від початку 1951 року — під час війни в Кореї. Хоч збільшення цін на ці товари, які купують фармери, то все ж таки становище фармерів покращало в порівнянні з кількома попередніми роками. Але це повідомлення про збільшення цін на фармерські продукти не перешкодило демократичній опозиції говорити на Комісії Видатків в Палаті Репрезентантів, що „в фармерстві продовжується депресія" і тому треба б призначити фонди на деякі фармерські програми. Подібно зробила і група республіканських сенаторів і просила президента Айзенгавера не ставити „вета" проти законопроєкту, згідно з яким допомогу фармерам виплачувалося б в дотеперішньому, а не зменшеному, паритеті.

В Ню Йорку відзначили 8-му річницю смерти ген.-хор. Тараса Чупринки

Ню Йорк. — Дня 30 березня І-ий Відділ Т-ва був. Вояків УПА і Осередок СУМА під протекторатом Об'єднання Комітету Українських Організацій, вшановуючи 8-му річницю смерти свого патрона, сл. п. ген. - хор. Тараса Чупринки - Шухевича, влаштували для українського громадянства Ню Йорку в залі Джуніор Гайскул Святочну Академію. Присутніх було понад 500 осіб. Академію відкрив вступним словом п. Я. Шмігель, а доповідь, присвячену Командирові УПА, відчитав ред. В. Качмар. У мистецькій частині програми виступали: музично - вокальний ансамбль Осередку СУМА під орудою В. Ковалика, пані З. Лаврищко, яка під акомпаніямент проф. І. Приймич проспівала кілька пісень, юнаки і юначки Осередку СУМА із спільною рецитацією, хор „Боян" під орудою проф. І. Недільського з в'язанкою повстанських пісень і пані Оля Кириченко з деклямацією поезій Ю. Клена.

В АМЕРИЦІ

● **Цього року** на Пальмову неділю 30-го березня в північних стейтах бракувало пальмового листя, бо зливні дощі на Флориді перешкодили в його збиранні.

● **Коронний принц Бурбонський** і претендент на еспанський престол Хуан Карльос, що перебуває тепер в Чесіка в Перу, на прийнятті влаштованому в його честь танцював із „Міс Всесвіту" на 1958 рік панною Ґлядис Зендер. Кронпринц подорожує на вишкільному еспанському кораблі.

● **65-річний шофер Артур Кляйн** із Ню Йорку в липні 1957-го року знайшов у своєму авті $11,200 і віддав їх поліції. Недавно з'явився на поліції адміністратор мастку Жозефіни Норкум, яка померла в 1929. р. і сказав, що покійна заявила йому ві сні, що це її гроші. Знайшовся адвокат, який в імені адміністратора мастку порушив справу в суді. Суддя висміяв це домагання, бо знайдені в авті банкноти видруковані в 1934-ому і пізніших роках, а шоферові, згідно з засадою „файндер-кіпер", признав 11,200 дол.

● **До мешкання Ґреґорі Ґрека в Питсбурґу, Па.,** заліз злодій і вкрав між іншими речами „щадничі свинки", в яких було 8,000 одноцентових монет.

● **Сенат і Палата Репрезентантів** ухвалили, щоб цьогорічні великодні ферії для членів Конґресу тривали 10 днів — від 4 до 13 квітня.

● **Компанія „Пепсі Кола"** зовсім не відчуває економічної знижки і в 1957 році продала рекордову кількість свого напою тут в ЗДА і закордоном — на суму 85,564,391 дол. В 1956 році цього напою продано на 69,139,792 дол. Фірма „Пепсі Кола" заплатила податків в сумі $10,110,000, а чистий її прибуток становив $9,559,675.

ДЕЛЕҐАТИ ВІДДІЛІВ УНС З НЮ ЙОРКУ І НЮ ДЖЕРЗІ ВІДБУЛИ „МАЛУ КОНВЕНЦІЮ"

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, 28-го березня, ввечорі, тут у приміщеннях Народного Дому відбулись передконвенційні наради делеґатів Відділів Українського Народного Союзу з метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі, включно з деякими дальшими місцевостями. В нарадах взяли участь 82 делеґати з 60 Відділів, на усіх 77, запрошених на наради Відділів. Проводив нарадами гол. предсідник УНСоюзу п. Д. Галичин, який і назвав ті збори „малою конвенцією", що попереджає велику конвенцію УНСоюзу, яка має відбутися в останньому тижні травня ц. р. в Клівленді, Огайо. Завданням нарад було вияснити і обміркувати ряд справ, що мають бути вирішені на конвенції, в цьому роді: підвищення забезпеченевої суми на ґрамотах УНСоюзу до 25,000 долярів, поширення межі віку для забезпечення, зменшення обмежень на ґрамотах молодечого департаменту, введення нових ґрамот, зокрема ґрамот на забезпечення на випадок недуги і нещасливих випадків та ґрамоти на подвійне забезпечення (дабел протекшен) і подібне. Обговорено також необхідність підвищки передплати на „Свободу", перенесення головної канцелярії УНСоюзу до Ню Йорку, чи, евентуально, до відповіднішого приміщення в Ню Джерзі, а дальше деякі справи, зв'язані з поїздкою на конвенцію (залізниця дає поважну знижку, якщо з одної місцевости їде разом більше, як 25 осіб), замовлення кімнат в готелі і подібне. Окремо заторкнено також справу теперішніх „перегонів" у передконвенційній організаційній кампанії, метою якої є збільшити кількість членства УНСоюзу до 73,000. Всі справи реферував гол. предс. Д. Галичин, а поодинокі його вияснення доповнювали заст. гол. предс. адв. М. Пізнак, гол. касир Р. Слободян, гол. радний і орг. референт д-р Я. Падох та ред А. Драган. Присявні були на зборах також гол. контролер П. Кучма і п-ні Марія Демидчук. Голос в дискусії забирало багато делеґатів, у принципі одобрюючи вищенаведені Гол. Екзекутивним Комітетом пропозиції. Характер дискусії та кількість її учасників були доказом однакового, як загального заінтересування, так і основного знання союзових справ серед делеґатів на найближчу конвенцію УНСоюзу. Секретарював на зборах п. Никифорук з Ню Йорку.

ЗГОРІЛА УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В БАЙОНІ

Байон, Н. Дж. — Минулої суботи, 29-го березня по полудні, тут згоріла до тла українська католицька церква, парохом якої є всч. о. Ю. Паздрій. Пожежа, негайно після вибухнення, охопила весь будинок церкви, а полум'я, що сягало до 60 стіп вгору, унеможливлювало будь-який ратунок, хоч пожежна сторожа негайно приїхала на місце випадку. В ратунковій акції, що мусіла обмежитись до поборювання поширення пожежі, було поранених 6 пожежників. Разом з церквою згорів і один сусідній будинок. Швидке поширення пожежі внеможливило також і будь-який ратунок посвячених речей з церкви: згоріло все разом з церквою. Причина пожежі ще не устійнена, але пожежні власті здогадуються, що її могло спричинити коротке запинання в електричних дротах. Також не устійнено ще висоти шкоди. Пожежа церкви викликала велике враження та співчуття в місцевій та сусідніх громадах. Парох поблизької американської католицької церкви св. Йосифа, всч. о. Джосеф С. Чемлі, негайно запропонував о. Ю. Паздрієві тимчасове користування авдиторією тієї церкви для українських Богослужень, що о. Паздрій прийняв і там уже в неділю відправив Богослуження. Церква, яка тепер згоріла, мала 45 років.

А. ШАРАН ПЕРЕВИБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ФІЛІЇ УКК В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Відомий місцевий громадянин п. Антін Шаран був знову перевибраний на голову місцевого Відділу Українського Конґресового Комітету на загальних зборах цієї місцевої громадської репрезентації, що відбулись минулої неділі, 30-го березня ввечорі у тимчасовому приміщенні Народного Дому, новий великий і модерний будинок якого саме тепер здвигається та в половині року мав би бути завершений коштом малощо не чверть мільйона долярів. Із звітів членів уступаючої управи виходило, що в минулому році цей Відділ УКК вплатив 1,591 доляр на Народний Фонд, себто на 500 долярів більше, ніж у попередньому році. Це тим замітніше для місцевої громади, що саме в тому часі, як вона дала майже на одну третю більше пожертв на народні цілі, загальна жертвенність української спільноти в Америці приблизно в такому самому відношенні зменшилася. Крім цього вкладу до Народного Фонду Відділ переслав 200 дол. на харитативні цілі ЗУАДК, 125 дол. на інвалідів, 146 дол. на телевізійну програму з нагоди 40-річчя проголошення незалежности Української Держави і ряд пожертв на інші цілі. Жертвенність громади на загальні народні і харитативні цілі поважно збільшилася, не зважаючи на факт, що громада обтяжена двома своїми власними великими потребами: будовою нового Народного Дому та підготовою до будови нової церкви. Збільшення жертвенности, як і загальної активности в громаді треба завдячувати, як це підкреслювано в дискусії над звітами, в першу чергу голові Філії УКК п. Шаранові, як і невеликій кількості віддання народній справі таких його співробітників, як П. Костик, п. Литвинка, п. Бура, п. Колодій, проф. Ващук та інші. Звітодавці з признанням підкреслювали велику допомогу, яку мала в своїй праці Філія УККА збоку молодечих організацій: Пласт, СУМА і Рідна Школа та збоку їхніх опікунів. До нової управи обрано членів: А. Шаран — голова, інж. Б. Турко і П. Костик — заст. голови, п. Литвинка — секретар і проф. Ол. Ващук — культурно-освітній референт. Обрано ще 3 членів управи та уповноважено адоптувати трьох дальших членів. Крім того обрано 3-членну Контрольну Комісію і 3-членний Товариський Суд. Центрально УКК репрезентував д-р Вікентій Шандор, що виголосив доповідь про українські визвольні змагання на тлі загальної політичної ситуації. Між ухвалами була й схвалена однодушно протестаційна резолюція проти знеславлення пам'яти гол. отамана Симона Петлюри французькою телевізією. Зборами, якими проводив ред. А Драган і секретарював п. І. Цьолко, закінчено відспіванням українського нац. гимну.

● **Видавнича спілка найстаршого німецького щоденника в Ню Йорку, „Штатсцайтунґ унд Геролд"** (заснований в 1834 р.) придбала у свою власність тижневик німецькою мовою в Филаделфії „Ди Филаделфія Ґазетт - Демократ" (заснований в 1838 році).

У НЮ ЙОРКУ ВІДЗНАЧЕНО УРОЧИСТО 40-РІЧЧЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ БІЛОРУСИ

Ню Йорк. — Кінець минулого тижня пройшов у Ню Йорку під знаком урочистостей, зв'язаних з 40-річчям проголошення незалежности Білоруської Народної Республіки. Білорусько-Американське Об'єднання у ЗДА, що його очолює п. Міколай Кунцевіч, відзначило ці роковини заходами свого нюйоркського відділу під проводом п. Константина Мерляка урочистими Богослужбами у Катедрі св. Патрика в суботу 29 березня — служив всч. о. Ф. Чарнявський і в соборі св. Кирила Туровського БАПЦ, що її відправив Впреосв. Архиспископ Василь в соєлуженні соборного духовенства, радіовою передачею та урочистою Академією, що відбулася в репрезентаційній залі Білтмор Готел у Ню Йорку. Білоруський Конґрес. Комітет Америки відзначив цю річницю Богослуженням у Білоруській Православній Церкві в Ню Йорку, що його правив всч. о. Н. Лапіцький та урочистою Академією із виступом д-ра Івана Ермаченка, кол. консула БНР у Туреччині. В урочистій Академії Білорусько-Американського Об'єднання, що відбулася під проводом п. К. Мерляка, взяли численну участь представники американських установ й організацій, м. ін. проф. д-р Кеннан Коллеґров, який у своїй промові заклика̀в білоруську молодь зберігати свої національні традиції й особливо ж мову і бажав скорого здобуття незалежности України і Білоруси, конгресмен Дорр та інші. Численно було заступлено духовенство під проводом архиєпископа БАПЦ Впреосв. Василя та архиєпископа УПЦ в Америці Впреосв. Богдана Шпильки. Українці були репрезентовані президентом УНР в екзилі д-ром Степаном Витвицьким, та іншими. В імені Української Національної Ради промовляв п. Євген Приходько. Взяли участь в Академії теж репрезентанти різнонаціональних об'єднань й установ польських, словацьких, козацьких, жидівських та інших виразниками яких був представник Польського Національного Комітету проф. Лівач, який закінчив свою промову побажаннями визволення і незалежности для поневолених Москвою народів передусім України і Білоруси. Започаткував Академію промовою в англійській мові п. К. Мерляк і промову білоруською мовою виголосив президент БНР в екзилі п. Н. Абрамчик. У мистецькій частині Академії виступали Єлисавета Марковська, Клава Ярошевіч та інші, при фортепіяновому супроводі п-ні Ельвіри Зубкович. На закінчення Академії відчитано листа від през. Айзенгавера, проклямації губернатора стейту Ню Йорк А. Гаррімана та посадника м. Ню Йорку Р. Ваґнера, як теж проголошено список привітань, що наспіли від багатьох американських сенаторів, конґресменів, губернаторів та посадників міст.

В Дітройті відзначатимуть спільно 20-ту річницю смерти полк. Є. Коновальця

Дітройт. — З великою радістю привітала українська громадськість відомість про зго̀ворення націоналістичних і комбатантських організацій в Европі, в справі спільного відзначення 20-ої річниці трагічної смерти сл. п. полк. Є. Коновальця — основоположника і провідника українського націоналістичного руху. В слід за цим зговоренням прийшло домовлення Головних Управ ОДВУ і ООЧСУ на американському терені в цій самій справі. До цієї одностайности присідався і український Дітройт. В дні 8 березня 1958 р. відбулося спільне засідання представників ООЧСУ і ОДВУ — для обговорення справи спільного відзначення трагічної річниці. В склад ініціятивної групи входили, від ОДВУ: дир. І. Білоус, проф. д-р П. Біланюк і п. А. Червак; від ООЧСУ: пп. М. Дужий, В. Щербій і інж. С. Злочовський. На цьому засіданні узгіднено всі справи зв'язані з відзначенням. Устійнено склад Ділового Комітету з проф. Едвардом Козаком на чолі, дату імпрези на день 25 травня 1958 р., характер імпрези, особу промовця — проф. Богдан Кравців і всі інші справи. У висліді цього домовлення відбулися в дні 16 березня 1958 р., сходини представників ОДВУ — ООЧСУ і їх братніх організацій та представників, Братства УСС, ОбВУА і Братства Дивізійників. В нарадах взяло участь 25 осіб. На цій нараді одногідно затверджено склад Ділового Комітету в числі 18 осіб.

В Ню Йорку відбулося відкриття виставки сучасної української книжкової графіки

Ню Йорк. — В неділю дня 30 березня ц. р. в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку відбулося відкриття виставки сучасної української книжкової графіки, влаштованої заходами Об'єднання Працівників Дитячої Літератури (ОПДЛ), редакції журналу для дітей „Веселка" та Об'єднання Мистців Українців в Америці, які передали для експозиції свої збірки. На виставці показано графічні праці 24 українських мистців. Відкриття виставки доверши̇в проф. Сергій Літвиненко підкресливши м.і. допомогу, яку дали для влаштування тієї виставки УНС і „Свобода", а про сучасну українську книжкову графіку говорив проф. Володимир Січинський. Виставка, яка стоїть на високому мистецькому рівні, триватиме до дня 19 квітня ц. р. Об'єднання Мистців Українців плянує перевезти виставку до Европи і показати її там у мистецьких центрах Риму, Мадриду й інших міст Західньої Европи. Виставлені твори здебільша з ділянки оформлення української дитячої книжки були вже предметом виставки влаштованої заходами редакції „Веселки" й ОПДЛ в Канаді (Торонто) в 1956 році. В Ню Йорку цю виставку поширено, додаючи багато оригінальних давніших і нових графічних праць, м. ін. Ю. Нарбута, П. Ковжуна, Б. Крюкова та ін.

Помер інсп. Дмитро Ґут Кульчицький, фінансовий секретар „Провидіння"

Филаделфія. — В суботу дня 29-го березня ц. р., помер у Филаделфії на удар серця Дмитро Ґут Кульчицький, відомий кооперативний і громадський діяч, колишній інспектор Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові і востаннє член ради директорів Товариства Української Кооперації та фінансовий секретар Союзу Українців Католиків „Провидіння". Похорони відбудуться у Филаделфії у вівторок дня 1. квітня ц. р.

● **Виставку українських писанок** відкрито дня 13-го березня ц. р. в Мистецькій Галереї в Ґренд Рапідс, Мич. Влаштовано цю виставку, що триватиме до 13-го квітня ц. р. заходами пані В. И. Моррисон, доньки відомих українських колекціонерів панства Кочанів. Місцева англомовна преса надрукувала про цю виставку дуже прихильні згадки і рецензії.

МОСКВА ДОПОМАГАЄ ПОБОРЮВАТИ РЕВОЛЮЦІЮ В ІНДОНЕЗІЇ

Якарта. — На четвертому тижні громадянської війни в Індонезії військова перевага центрального уряду настільки очевидна, що можна сподіватися в найближчому часі упадку столиці революційного уряду в центральній Суматрі Патангу на західньому побережжі Суматрі. Війська центрального уряду знаходяться у віддалі коло 50 миль від того столичного міста. Свою перемогу центральний уряд у великій мірі завдячуватиме посиленій допомозі, що її він дістає від Совєтів. Москва прислала була відразу 10 кораблів, навантажених зброєю і амуніцією. В останніх днях безперерно Індонезія дістає від Совєтів легкі танки, „джіпи" й іншу зброю та виряд, найпридатніші для ведення війни в гористому терені без битих шляхів і летовищ. Західні держави, зокрема ЗДА, стурбовані цим оборотом справи. Зберігаючи строгу невтральність в громадянській війні в Індонезії, але співчуваючи революційному урядові в центральній Суматрі, що постав із спротиву прокомуністичній політиці президента Сукарно, ЗДА вважають, що найкращим тепер вислідом громадянської війни була б така компромісова злагода поміж революційним і урядовим таборами. Тому не виключають, що своє посередництво у цьому спорі запропонує сілмський міністер закордонних справ, кол. президент Генеральної Асамблеї ОН князь Ван Вайтакон, або прем'єр Бірми У Ну. Сам президент Сукарно буцім-то не дуже захоплений перспективами зросту комуністичної сили в Індонезії та збільшення впливів Москви. Тим часом революційний уряд перестеріг цивільне населення в обширі Падангу, щоб воно по змозі виїхало в гори. Якщо центральному війську вдасться заняти всі більші центри революційного спротиву, то, мабуть, революційний уряд перейде до тактики підґздової партизанської війни. Гори, ліси і джунглі острова Суматри уможливлюють вести таку війну до безконечности — твердять фахівці.

Совєти протестують проти нових атомових досвідів ЗДА

Москва. — Совєтський уряд офіційно запротестував в минулу суботу проти заповідженої нової серії американських атомово-водневих вибухів, що мають відбутись на островах Маршалла на Тихому океані почавши від 5 квітня ц. р. Ці острови знаходяться під вірним управлінням ЗДА, переданої Америці Об'єднаними Націями. Совєтський протест твердить, що переводження на тих островах ядрових експериментів переступає дані американській адміністрації права до тієї території. Формальний претекст до протесту дало большевикам американське попередження, розіслане всім державам, щоб всі кораблі й літаки трималися здалеку від того обширу на просторі 390,000 кв. миль. Совєтський протест закидає ЗДА, що вони порушують свободу мореплавби такими ядровими експериментами, які практично внеможливлюють інтернаціо і альну мореплавбу на великих водних просторах. — З рідкою до цього часу швидкістю, уряд ЗДА відповів на цей протест. ЗДА, відкидаючи совєтський протест, пригадали, що Рада Безпеки Об'єднаних Націй, затверджуючи в 1947 році одноголосно, включно з голосом СССР, договір про вірчу адміністрацію ЗДА над островами Маршалла, виразно признала стратегічний характер цих островів. Вона знала тоді, що вже раніше, в 1946 році, переведено там атомові вибухи і що буде переводити їх надалі. За американськими коментарями, цей черговий совєтський „протест" має суто пропаґандивний характер для підкреслення совєтського ніби проти-атомового становища.

Ліберальна партія стає знову політичним чинником в Англії

Лондон. — В минулу п'ятницю 28 ц. м. сильна, бачить, панівна колись в Англії Ліберальна партія, яка почала була занепадати після постання нової третьої партії — соціялістичної Партії Праці (Лейбур партії), виграла в додаткових виборах до англійського парляменту з округи Торрінґтон в Девоншайр. Ліберальний кандидат, внук колишнього англійського прем'єра Асквіта, Марк Бонгем Картер, дістав 13,408 голосів, проти 13,189, що вдали на консервативного кандидата Антоні Ройла. Кандидат Партії Праці Лемб дістав 8,697 голосів. В останніх 12-х додаткових виборах в Англії ліберали збільшили скількість своїх голосів в порівнянні з попередніми виборами на 60,617 голосів, а консервативні втратили 95,869. Ліберали мають тепер вправді тільки 6 послів у парляменті, але вони виставляють в найближчих виборах своїх 150 кандидатів і, за всіми познаками, ввійдуть до нового парляменту з поважною скількістю послів, що можуть стати „язичком ваги". Вони здобувають голоси консерватистів обох інших партій, головно Консервативної.

У СВІТІ

● **Пітер Тавнзенд,** англійський капітан летунства, який три години провів на візиті у княжни Марґарити в Лондоні, викликавши тим повінь нових пліток про його одруження з Марґаритою, рішуче спростував ці сплітки. Ґазети коментують, що Марґарита не змінила свого погляду і не вийде заміж за Тавнзенда, зате Тавнзенд ніби далі смертельно в ній закоханий. Королева Єлисавета під Голляндії, але Маргарита заздалегідь її про це повідомила.

● **В Японії 24 години** страйкували робітники й службовці 55 приватних залізничних ліній і автобусних компаній. Хоч із півмільйона транспортних робітників страйкувало тільки 78,000, проте 11 мільйонів осіб не мали змоги дістатися протягом двох днів на працю.

● **В Об'єднаних Націях** відбулася церемонія з нагоди 10-річчя проголошення Хартії прав людини. Хоч фактично підписано цю Хартію 10-го грудня 1948 року, пані Елінор Рузвелт передала вже минулого тижня голові Комісії ОН для прав людини, цейлонцеві Гуневардене публікацію під заг. „У ваші руки", видану з цієї нагоди 33-ма американськими суспільними організаціями, зацікавленими проблемами прав людини.

● **У Женеві** Комісія ОН для жіночих справ прийняла 15-ти голосами без жадного спротиву рішення прийняти міжнародню конвенцію, яка забороняє вінчання з дівчатами, молодшими за 16 років. ЗДА, Канада і Бельгія стрималась від голосування.

● **У Голляндії,** під час перебування королеви Єлисавети II, підбігла до неї одна жінка рибалки, перевісила через шию ручної роботи коронковий шаль і поцілувала в обидві щоки, поки поліційні сторожі могли цьому перешкодити. Єлисавета не була захоплена вилвом такої любови, але голляндська королева Юліяна, сердечно сміявшись, заявила: „В Голляндії таке часто трапляється".

● **Винстон Черчил** сердитий на своїх лікарів, які заборонили йому виїхати до Англії. Він сподівається, що все ж Великодні свята проводитиме „дома".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ХРУЩОВСЬКА СЕНСАЦІЯ

200 мільйонів громадян Совєтського Союзу і зовнішній політичний світ давно знали, що фактичним диктатором СССР є Нікіта Хрущов, і що номінальний прем'єр Ніколай Булганін — це маріонетка, яка підскакувала лише так, як її потягав шнурком Хрущов. І тому зміна на становищі прем'єра СССР, яка зайшла в минулий четвер 27 березня, позбавлена, властиво, того сенсаційного моменту, що його мають персональні зміни, які вносять щось непередбачене, нове, переломове. „Єдина різниця та, — заявив сенатор Майк Менсфілд, — що чоловік, який до цього часу диктував листи, тепер ще й підписуватиме їх". Булганін підписував листи, масово висилані президентові Айзенгаверові. Проте, всі знали, що ініціятиви, думок і авторитету Булганіна в тих листах мінімально, і що з ним взагалі „не рахуються". Їздячи до Югославії миритися з Тітом, до Женеви на конференцію „на вершинах" і до Англії на відвідини, Булганін своєю поведінкою сам підкреслював другорядність своєї фігури. Коли ж він під час драматичної розгри між Хрущовим і групою Кагановіча-Молотова-Маленкова, спершу хитався і не підтримав відразу Хрущова, то цим він дорешти знівечив свої впливи. Безпосередньо після війни Сталін висунув був Булганіна, не фронтового старшину, а політкома з титулом маршала, проти Жукова. Хрущов, використавши Жукова проти кліки Молотова-Маленкова, викинув і Жукова. Тепер прийшла черга й на Булганіна. Західні обсерватори в Совєтах, які вже звикли до цих персональних інтриг, характеристичних для совєтського режиму, давно віщували кінець Булганінової кар'єри.

У чому ж сенсаційність причеплення Нікіті Хрущову ще й титулу прем'єра, поруч із фактично-керівним і вирішним становищем першого секретаря компартії СССР? Західні коментатори, відповідаючи на це питання, вказують на причини, які спонукали Хрущова кинути до коша дотеперішню свою теорію про колективний провід, який, мовляв, прийшов на зміну індивідуальному проводові Йосифа Сталіна, — і завернути до сталінської практики об'єднування в одних руках найвищої партійної і державної влади. З погляду політики маловажний той момент, що про нього згадує коментатор „Ню Йорк Таймсу": пуста амбіція Хрущова. Він, мовляв, залюбки виступав уже в ролі фахівця від кукурудзи і бетонового будівництва, від поширювання засівних площ і фабрик бавовняних виробів, від керованих ракет і космічного обширу, від проблематики комунізму і дипломатичних тонкощів. Звичайно, коли Нікіта Хрущов прийшов недавно на публічну параду в Москві в уніформі генерала з десятком орденів, то це був наявний доказ його пустоти. Але все це широкого світу не цікавить, — це тема для гумористично сатиричних часописів. Зате надзвичайно поважною справою є практичний зміст, що його надаватиме тепер Нікіта Хрущов, як абсолютний диктатор, своїй дальшій політиці — є СССР і в закордонній ділянці.

Якщо зміна совєтського прем'єра тільки формальна, то, виходило б логічно, у суті політики теж залишиться все по-старому. Трохи так, а трохи й ні. Як зауважив один коментатор— це все таки різниця, чи хтось керує автом, сидячи біля водія, чи сам бере в руки керму. Всесвітня історія подає чимало прикладів на зловісні практичні наслідки, коли вся диктаторська влада дістається в руки людини, повної пустої пихи, людини, що її, так би мовити, розпихає жадоба влади. Інтриги за кулісами Кремлю, внаслідок яких учорашні большевицькі проміненти зникають, а їхні місця займають анонімі, — такі інтриги світу не цікавлять. Зате інтриги, ведені на міжнародну міру — озброювання одних арабів проти других, нацьковування до громадянської війни в Індонезії, ведення підривної роботи в усіх вільних країнах при допомозі фінансованих і організованих комуністичних п'ятих колон — це справа дуже реальна.

Як усіх амбітників, Хрущова теж найбільше притягає закордонна політика. Кажуть, що ніби безпосередньою причиною, чому він викинув Булганіна і засів на його місце, є нова конференція „на вершинах", на якій він, Хрущов, хоче виступати так як Сталін виступав на конференціях в Тегерані і в Ялті. Досвід, що його Айзенгавер зробив із Хрущовим в Женеві літом 1955 року подібний до досвіду Ф. Д. Рузвелта зі Сталіним: Хрущов, вірний учень і співробітник Сталіна, точнісінько так само ставиться до потреби дотримувати прийнятих постанов і зобов'язань. Сталін затіяв і щораз більше загострював холодну війну, провокуючи гарячу війну. Хрущов розвінчував Сталіна, але тільки за те, що той вистрелював однопартійців. Якщо дальша совєтська закордонна політика закине тактику співіснувальних усмішок і вернеться до явних провокацій, то кар'єра Хрущова скінчиться так, як кар'єра всіх диктаторів, що перетягли міру.

ПАРАДОКСИ ОДНОГО ВИГРАНОГО СТРАЙКУ

11-го березня цього року закінчився страйк Спілки Робітників Жіночого Одягу, що тривав трохи більше як тиждень. 105,000 робітниць і робітників цієї спілки, що об'єднує членів із Ню Йорку та 6-ох сусідніх стейтів, виграли бій із працедавцями, з якими мирно співпрацювали чверть сторіччя.

Робітники добилися збільшення платні на 8 центів за годину праці і ще деяких інших бонусів, так, що в цілому збільшення заробітної платні за годину праці становить коло 12 центів. Заробітні платні в одяговому промислі у Ню Йорку перед страйком становили пересічно 2.10 доляра на годину, а в інших містах на 50 до 75 центів менше.

На самому початку цього страйку і представники юнії і працедавців заявили, що довго він не триватиме, і що робітники виграють. Це можна було легко передбачати, бо останні заробітні платні збільшено їм п'ять років тому. Під час страйку не занотовано жадних незаконних виступів. До успіху переговорів причинились колишній сенатор Герберт Г. Лімен і посередник Гаррі Ювіллер, пожертвувавши не одну ніч на те, щоб якнайшвидше закінчити страйк у тому промислі, який в передвеликодньому сезоні має свої „жнива".

Після успішного закінчення страйку голосно звеличувано посередників юнії Дейвіда Дубінського. Дейвід Дубінський заявив, що підвищення платні на 11.25 цента збільшить кошти продукції на 25,000,000 долярів річно, але виконний голова групи продуцентів, Луїс Рубін, твердить ,що внаслідок страйку кошти продукції збільшаться на 50,000,000 долярів, бо зростуть ще й винагороди для контракторів.

І тут саме починаються парадокси оцього „виграного" робітниками страйку.

Страйк виграли Дубінський і робітники. Підприємці, які затруднюють тих робітників, страйк нібито програли. Але згаданий вже Рубін заявив, що продуценти зможуть партиципувати у збільшених коштах продукції тільки на 10 до 15 відсотків, а решту перекинуть на тих, що будуть купувати жіночий одяг. Отже, продуценти втратять на цьому страйковому бизнесі тільки 5 мільйонів долярів, а 45 мільйонів мусітимуть скласти покупці, між ними і 105,000 робітників і робітниць, що, як заявив голова їхньої організації, внаслідок збільшених платень дістануть 25 мільйонів долярів. Правда, ті 105.000 робітників, купуючи одяг, тільки частинно даватимуть гроші на самим собі збільшені платні, бо вони зможуть закупити лише незначну частину того одягу, який випродукують впродовж одного року.

Випродукований одяг повинен коштувати в гуртовому продажі коло 50,000,000 долярів, але в роздрібному він подорожчає пересічно на 1.25 доляра за штуку.

З цього виходить, що працедавці не „програли" страйку, бо вони подорожчання продукції перекинули на покупців, значить на фабричних робітників, службовців, учителів, фармерських робітників і всіх тих, які купуватимуть дешеві жіночі сукні, бо за подорожчання дорогих суконь платитимуть переважно продуценти. Таким чином першим, що програв страйк, є робітничий світ.

Але все ж таки програла цей страйк і одягова промисловість. Подорожчання жіночих суконь спричинить те, що жінки менше будуть їх купувати, рахуючись в період економічної знижки з кожним центом. Значить, тим другим, що програв страйк, є продуценти, які матимуть менші прибутки в своїх товарів.

Але внаслідок можливого зменшення продукції, деякі фірми мусітимуть звільняти з праці робітників. Отже, ці робітники будуть належати до тих, які програли страйк, буцімто виграний робітництвом.

Посередньо програв цей страйк і кожний платник податків, бо коли збільшується число безробітних, то потрібно більших сум на виплату їм допомоги. Таким чином, програли цей страйк всі американські громадяни, бо всі вони терплять від того, що в країні зростають ціни.

Отже, підвищення заробітних платень під час економічної знижки тільки відносно поліпшує економічний стан робітництва, бо навіть ті робітники, які „виграють" страйки, частину зі своєї збільшеної платні мусять видавати на різницю в цінах товарів, які подорожчали внаслідок страйку. Якби робітники могли добитися збільшених заробітків при одночасній забороні збільшувати ціни на товари, тоді такі страйки не були б шкідливі для економіки країни.

Але провідникам робітничих організацій байдуже, хто платитиме за збільшені заробітки, і тому витворюється отакий парадокс із „виграним" робітниками страйком. А парадокс — це твердження, яке суперечить загальноприйнятому поглядові. Таких страйків — ніхто не виграє.

Юрій Студинський

НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР СТАВИТЬ КРАПКУ НАД „І"

Мюнхен. — Коли пишемо цей допис, в Бундестагу відбувається палка дискусія на тему вивінування німецького війська атомовою зброєю. Саме перед нашим вікном стає ціла валка авт з голосниками, і якийсь альтовий жіночий голос закликає жінок протестувати проти атомової зброї. З другого авта якийсь тенор вигукує: „Швайцер — проти атомової зброї!", а з інших авт чуєте голоси, мовляв, „уряд Аденауера веде Німеччину до заглади атомовими бомбами!" Чи це роблять соціялісти, чи комуністи, чи може вільні німецькі демократи — годі вгадати. Публіка реагує на це різно. Одні сміються, а в других спохмурніли обличчя. Ця заковика із атомовою зброєю для війська викликала таке замішання понять, якого вже давно тут не було, хіба треба було б пригадати часи Ваймарської республіки. Події вказують, що **Совєтський Союз має в Бонні знаменитого амбасадора в особі Смірнова.** Це він провадив довгі розмови з цілим рядом німецьких політиків, і його вплив на хід останніх політичних подій безсумнівний. Але робить він це з тактом, чи являючись на „буржуазних" бенкетах, чи на кінських перегонах, танечних турнірах, чи мистецьких виставках. Говорить він неначе Сибілля, і німецькі політики, після розмов з ним, роблять часто зовсім різні коментарі про те, що він сказав. І хоч досі не з'являвся в дипломатичній льожі у боньському парляменті, зате його вислови є предметом завзятих контроверсій між політиками.

Німецький канцлер у своїй темпераментній промові поставив крапку на „і". Він виразно заявив (і це викликало враження бомби), що німецький союзний уряд погодиться на вивінування свого війська атомовою зброєю, коли цього зажадає НАТО. Міністер національної оборони Штравс, якого опозиція зве „райхскріґеміністром", після своєї поїздки до ЗДА, сказав перед парляментом, що німецький вояк буде тільки тоді боронити свою батьківщину, коли матиме у своїх руках бойову зброю рівновартну із зброєю ворога.

Треба підкреслити, що опозиційні заклики проти атомової зброї мають широкий відгук серед німецького громадянства, яке протягом двох генерацій пережило дві жахливі війни. Отже, опозиція запевняє, що озброєння німецьких військових частин атомовою зброєю протягне, а власне унеможливить об'єднання Німеччини.

Ваш дописувач був у Мюнхені на викладі американця д-ра Віллі Шлемма, який висловився, що термін „об'єднання" — наскрізь фальшивий. Річ не в об'єднанні, але в звороті до єдиної справжньої німецької держави анектованої Совєтським Союзом німецької східньої зони. Коли Німеччина отримала суверенність, —а вона тоді не мала права мати своє військо, — уряд Аденауера попросив альянтів, щоб їхні війська залишились. У східній зоні ніколи не було вільних виборів і ніколи уряд в Панкові не мав змоги попросити Москву, щоб вона залишила свої війська в Німеччині. Східня зона є в дійсності територією, анектованою Москвою. Всі незручні спроби західньо-німецького громадянства в справі об'єднання служать тільки імперіялістичним російським інтересам.

Якщо Німеччина, тобто Західня Німеччина, буде так само вести свою дію щодо прилучення східньої зони, то вона мимохіть відчинить свою браму перед московськими наїздниками.

Серед опозиційних політичних кіл завважуються капітулянтські настрої. Вони хотіли б Німеччину вилучити із світових подій, вважаючи, що обеззброєна Німеччина не може бути предметом атомового нападу. Їхні думки нагадують слова англійського філософа Кінґа, який кілька днів тому заявив: „Краще допустити до совєтизації світу, ніж до атомової катастрофи".

Стефанія Пушкар

ЗУСТРІЧ З ЕЛЕОНОРОЮ РУЗВЕЛТ

На окружних з'їздах восени 1957 року піднеслись голоси членок Союзу Українок Америки в справі зустрічі з Елеонорою Рузвелт. Саме в той час колишня Перша Пані країни повернулась з подорожі по СССР і опублікувала ряд однобічних статтей. Після їх прочитання лишилося враження, начебто ті „досягнення", які вона запримітила в окремих ділянках підсовєтського життя, такі самі у цілій країні, і ними користується все населення. Це особливо виразно видно було там, де вона писала про суспільну і медичну опіку та освіту.

Орган СУА, „Наше Життя", зареаґував на це кількома статтями, насвітлюючи справжній стан. Це поглибило зацікавлення серед нашого жіноцтва, і Управа СУА дістала багато листів з цінними думками про суперечності у статтях Е. Рузвелт. Зібравши всі ці матеріяли, Управа з'ясувала їх пані Рузвелт окремим листом, і вона запропонувала зустріч, щоб пізнати наше становище.

На перший погляд популярно й легко написані, статті п-ні Рузвелт охоплюють такий широкий засяг суспільно-громадського життя і дають стільки спостережень, що коли прийшлося їх розглядати і впорядковувати, треба було створити окрему комісію. Йшло про те, щоб на основі найновіших даних і фактів доказати незмінність напрямних совєтського режиму у відношенні до прав людини і народів.

Комісія зайнялась рядом проблем. У першу чергу розглянула життя жінки в СССР, а, зокрема, жінки на Україні. Проаналізувала його в двох напрямках: трудноців зв'язаних з щоденним життям (мешкання, харчування, одягу і піклування дітьми) і обов'язком праці, часто дуже тяжкої, невідповідної і шкідливої для жінки і матері. Питання це мала вияснити п-ні Рузвелт, як відповідь на її заввагу про важливу ролю жінки в совєтському режимі, п-ні Олена Процюк, заст. референтки зв'язків СФУЖО.

Друга проблема, яка зайняла багато місця у статтях п-ні Рузвелт, це — досягнення на полі суспільної і медичної опіки в СССР: дитячі будинки, ясла, клініки, амбулягорії і профілактична опіка над населенням. Комісія ствердила, що з тієї опіки користає лише незначна частина населення, а все селянство, яке є більшістю населення СССР, має зовсім недостатню медичну поміч. Особливо недостатня опіка над старими. Пенсійний закон забезпечує їх лише в невеликій мірі. Цю ділянку мав представити на прохання СУА д-р Роман Осінчук, що працював у Львові, як керівник шпиталю й Інституту Профілактики.

Третьою ділянкою, якою захоплювалась п-ні Рузвелт, була освіта. Вона оглянула в СССР різні навчальні заклади, від народних шкіл до університетів, науково-дослідні інститути й подивляла великий приплив молоді до студій. З признанням висловилась про безплатне навчання. Розглядаючи це питання, комісія вказала на трудноці навчання під Совєтами (зміни плянів і шкільної структури, недостатнє забезпечення шкіл навчальним приладдям, примус праці для старших учнів, примусове призначення на працю до тієї чи іншої місцевости по закінченні студій). Зокрема, з'ясувала найбільше лихо совєтської педагогічної системи — викривлення душі дитини, яке вона спричинює, ставлячи їй за приклад постать Павліка Морозова, що доніс на власних батьків, які берегли хліб для нього під час голоду. Цю ділянку мала представити п-ні Тетяна Гаращенко, довголітній педагог із Києва.

Багато уваги присвятила п-ні Рузвелт також сільському господарству, підкреслюючи, що система колгоспів допомагає підвищенню продуктивности та виживленню такої великої країни, як СССР. Комісія поставила собі за завдання довести з поміччю статистики, що саме від часу колективізації почався упадок сільсько-господарської продукції, який у деяких роках привів до голодових катастроф. Доказано, що колгоспи є для селянства найбільш ненависною формою господарського життя, їх організація відбувається у кожній країні під примусом, а то й терором, і що на Україні коштувало це мільйони жертв у людях. Сколективізоване сільське господарство є найслабшою сторінкою СССР, і тому й досі не розв'язано ще там як слід справу прохарчування населення. Через неполадки в цій галузі большевики вдаються до допоміжних засобів, як праця дітей і вивіз молоді на цілинні землі. Цю ділянку реферувала авторка цієї статті.

Питанням, яке, здавалось, п-ні Рузвелт не зовсім зрозуміла, була проблема поневолених Москвою народів. На її думку, Совєтський Союз сприяє розвиткові національних культур поодиноких народів. Для прикладу вона вказала на опіку над узбецьким театром і балетом у Ташкенті.

Комісія скерувала увагу п-ні Рузвелт на дискримінацію у відношенні до не-російських народів, і вказала, що „вільний розвиток" мов і літератур в національних республіках існує лише в совєтській пропаґанді. Зокрема, комісія доказала, що твори українських учених видають в Україні здебільшого російською мовою.

Подібне спостереження висловила п-ні Рузвелт і в ділянці релігії. „Свобода релігії" є, але обов'язки активу населення є поборювати її, тоді як віруючі не мають права протиставитися цьому, хіба підпільно. Цю ділянку, а зокрема, жертви яких зазнали УАПЦ і Українська Католицька Церква доручено з'ясу-

(Закінчення на стор. 3-ій)

АРАБСЬКЕ СОБОРНИЦТВО

Лондон. — Від давніх часів на Британському острові знаходять собі притулок політичні еміґранти, переслідувані в своїх країнах. Тут перебував колись творець ідеології Великої Французької революції Вольтер, в Англії знайшли собі „право захисту" французькі еміґранти роялісти, що не мирилися з революційним режимом. В Лондоні діяли польські й мадярські патріоти, що підносили прапор свободи проти абсолютизму Романових і Габсбурґів. В Лондоні перебували деякий час співробітники Мих. Драгоманова — Микола Зібер та Сергій Подолинський, які тут познайомились з політичними еміґрантами з Німеччини — Марксом і Енгельсом. І тепер у Лондоні є немало політичних еміґрантів з усіх кінців світу. Є також еміґранти з арабських країн.

Цими днями мені довелося вислухати доповідь араба-еміґранта з Іраку. Як відомо, в Іраку є монархічний режим, який не допускає вільної діяльности політичних партій. Тому ліберально-демократичні і соціялістичні та комуністичні групи діють в Іраку нелеґально. Ті, кому загрожують репресії за політичну діяльність, шукають місця в інших арабських країнах або в державах Західньої Европи.

Цей араб-доповідач з Іраку знайшов собі азиль в Єгипті, а в Лондоні він продовжує студії. Він знає різні арабські країни і настроєний дуже оптимістично щодо майбутности арабського світу.

Яка ідея найбільше захоплює арабів, зокрема студентську молодь? Це — ідея арабської соборности. Студенти уважають, що арабам накинуто зовнішніми силами різні династії монархів, і що ці монархи не хочуть об'єднання арабських країн, щоб не втратити своїх тронів. Арабська молодь, — як запевняв доповідач, — хоче об'єднаної республіки всіх арабських країн, від Марокко і до Іраку. Араби в різних країнах покладають великі надії на єгипетського президента Насера. Його вважають за дійсного арабського патріота, ворога колоніялізму і всяких феодальних пережитків в арабських країнах. Арабська молодь вірить, що Нассер, виконавши свою місію об'єднання всіх арабів в Арабській республіці — зречеться диктатури. Цей доповідач з Іраку вірить, що тоді буде створена Арабська Об'єднана соціял-демократична республіка . . .

Чи поміч (технічна й політична), яку дає Москва Насерові та іншим арабським соборникам, не приведе до большевицької диктатури в арабських країнах? Доповідач це заперечує. Він каже, що комуністична партія заборонена в Єгипті, і перше, що зробив Нассер у Сирії — заборонив компартію у цій сфедерованій країні.

Як ставляться араби до революції в Альжирі? Вони певні перемоги. Альжирським повстанцям допомагає не лише Єгипет, також Ірак посилає альжирцям зброю. Еміґрант з Іраку вважає позицію президента Тунісії Бурґуіби за дуже непевну: Бурґуіба хоче зберегти незалежність своєї республіки, а тимчасом населення Тунісії хоче соборности з іншими арабськими країнами.

П. А.

К. Смовський
Генерал-хор. Армії УНР

МОЯ СЛУЖБА БАТЬКІВЩИНІ

(Спогади)

(23)

Перед від'їздом з Гребінки, я розмовляв телефонічно з Грудницьким й запитав його, чи знає він, що я маю приїхати до Золотоноші. Він відповів, що про все знає і все буде зроблено. „Тільки скоріше приїздіть!" — додав на прощання.

23-го січня о год. 4-ій ранку наш ешелон прибув до Золотоноші, а о год. 10-ій я явився до Грудницького (військова комендантура містилася в повітовій управі). Ця малоросійська зрадницька душа, синок золотоніського протоєрея — прийняв мене ввічливо й показав навіть телеграму від Директорії з подякою за його працю. Запросив мене й моїх старшин на обід, але я подякував і відмовився. На моє запитання в справі людей і коней він відповів, що має 500 вояків у комендантській сотні і з них вибере гарматчиків, а крім того завтра ранком повинні до нього зголоситися 100 гарматчиків, яких він змобілізував, а коні будуть над вечір. О год. 15-ій я і сот. Шмалій поїхали оглядати коні, що стояли на подвір'ї військового начальника. Було там 20-25 коней, але маленькі і миршаві. Я звернувся до Грудницького з заявою, що ці коні не надаються до гармат. Грудницький прибіцяв, що постарається змобілізувати добрих коней, але завтра надвечір. Коли я, сот. Шмалій і Грудницький прибули на подвір'я, де стояли коні, там вже були козаки з комендантської сотні. Повиходили також писарі військового начальника. Їх ароґантна поведінка в присутності нас видавалася мені дуже підозрілою. Вернувшись на стацію, я дав наказ на ніч збільшити варту, а сот. Шмалій разом з козаками на всякий випадок зладив примітивний броневик. Я хотів ще телефонічно сполучитися з штабом Коша в Прилуці, але це мені не вдалося, бо скрізь на телефонічних централях перешкоджали.

Тогож дня о год. 14-ій прибув ще один ешелон з Гребінки — штаб 5-го Чернігівського полку із своїм постачанням і з рештою недобитків. Вони приїхали сюди, щоб дістати поповнення у золотоніського військового начальника. Командир цього полку Пеленчук підійшов до мене й попросив, щоб я дозволив йому з старшинами переночувати в вагонах нашого ешелону. Я мав з собою пасажирський вагон 3-ої кляси і радо погодився. Підполк. Пеленчука Грудницький прийняв теж дуже ввічливо й на завтра прибіцяв дати поповнення. З вечора ми довго не спали: оповідали про різні події та з горя співали.

24-го січня о год. 4-ій збудила нас страшенна стрілянина з крісів, кулеметів та гармат. Стрільна вибухали між ешелонами. Це стріляв панцеропотяг збольшевичених малоросів, який підійшов з Черкас. Рівночасно Грудницький із золотоніською комендантською сотнею (500 вояків) оточив нас з усіх сторін і пішов в атаку. Ми всі повискакували з вагонів. Зчинилася метушня і крик. Почувши, що хтось у вагоні стогне, я кинувся всередину і побачив на підлозі раненого вартового козака, який охороняв грошову скриню. Я не встиг підбігти до нього, як сам був ранений в око і в ліву щоку. Тим часом з криком „ура" вояки Грудницького атакували ешелони. Я вискочив на протилежну сторону й попід вагонами пробрався на поле, на горбок біля якого стояв мій ешелон. Тут я знепритомнів і упав у сніг. За кілька хвилин мене підняли й повели до якоїсь хати, де було повно вояків, що приглядалися до мене і питали, чи я старшина, чи простий козак. Я мовчав. Тоді підійшла якась жінка з водою й білим рушником і попросила, щоб я дозволив їй обмити з мене кров. — „А ви, військо, розступіться, бо це ж мабуть наш чоловік!" — звернулася вона до присутніх. Я лише дивився на цю зворохоблену зграю, а в голові снувалися думки: бідна ти, наша Україна, скільки ж наплодилося на твоїх землях зрадників! Нарешті чути голос: „Беріть його й ведіть до ревкому, там з ним розправляться". Чотири драби попровадили мене до будинку, де містилась канцелярія військового начальника. Коли я появився в ревкомі, писарі мене відразу пізнали і почали лаяти, мовляв, ми хотіли вчора забрати у бідних людей коні, старається посадити на гетьманський престіл Петлюру або Винниченка і т. д. За це обов'язково треба мене розстріляти як контрреволюціонера. По довгих нарадах вирішили відправити мене до „народного комісара" Грудницького.

Штаб Грудницького містився в повітовій народній управі. Підвели мене до управи, а там уже зібралося з тисяча людей, переважно жидів. Тут же перед будинком стояла вся „контрреволюція" під охороною комендантської сотні — до 40 арештованих старшин і 130-150 козаків, забраних з усіх ешелонів. Побачивши мене, старшини й козаки почали кричати „Слава Україні". Вони були дуже раді, що я ще живий. Але охорона не дала мені навіть привітатися з ними і попровадили до зрадника Грудницького на розправу.

Привели мене до кімнати, де сиділо з десяток членів цього знаменитого „революційного комітету", що сам себе призначив офіційно наказом ч. 2, який мені пізніше вдалося дістати. Ось як звучить цей наказ:

„Приказ № 2 по Золотоношскому уезду. — Ревком приказал быть: народным комиссаром Ал. Грудницкому, его помощником — Мих. Савченку, военным комиссаром — Храпку, пред. продовольственной комиссии — Бондарю, комиссаром почт и телеграфа — Чумаренку.

Городская Управа должна подготовить все свои дела к ревизии. — 25. 1. 1919 г.

Ревком".

Усі ревкомовці були озброєні шаблями й пістолями. Біля дверей стояла варта з матросів і трьох жидів у студентських кашкетах. Там, де вчора був український прапор, висів червоний большевицький. Грудницький звернувся до мене з словами: чи відомо мені, що на всій земній кулі вже вся влада в руках робітників, а ми підтримуємо буржуазну Директорію. Тому, мовляв, він, в імені революційного комітету мусить обеззброїти нас. Після цього мене наказано замкнути до льоху. Революційний трибунал одноголосно ухвалив мене розстріляти, але вирок послав на затвердження до головного штабу в Черкаси. До того часу вирішили мене тримати в в'язниці.

Решту старшин і козаків, як оселедці в бочку, понапихали до арештного дому. Кругом будинку поставили варту з кулеметами. Надвечір другого дня мене, збитого до непритомности, перепровадили до повітового шпиталю. В кімнаті із загратованими вікнами, до якої мене вкинули, вже лежав труп і кілька конаючих людей. Це були селяни з Золотоніського повіту, колишні гетьманці-хлібороби. Серед них був слідчий суддя, який приїхав за гетьманської влади з Петрограду і дістав посаду в Золотоноші.

НЕ ЖАЛІЙСЬ МЕНІ . . .

Не жалійсь мені, юнко,
при стрічі,
То мабуть, не біда,
що в альбом
Про кохання тобі
не засвідчив
Я своїм неспокійним пером . . .
Хочу я, щоб і думи і мрії
Посплітались,
як в дуба ветло,
Щоб розгнівані
вічі вітрові
Не розвіяли серця тепло:
Щоб мов корені
дуба крутого,
Узялося за землю в цвіту
Моє слово, що коване строго
Не в альбомі,
в людей на виду.

МИК. УДОВИЧЕНКО

ПОВІДОМЛЕННЯ
ГОЛ. ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УНС
У СПРАВІ ВАКАЦІЙНОЇ ДИТЯЧОЇ ОСЕЛІ НА „СОЮЗІВЦІ"

Головний Екзекутивний Комітет УНС на своїх нарадах 26-го і 27-го березня рішив уже в цьогорічному вакаційному сезоні відкрити на своїй посілості „Союзівці" біля Кергонксон, Н. Й., окрему вакаційну оселю для дітей. Оселя буде приміщена в закупленій минулого року спеціяльно для цієї цілі колишній посілості Рейпера, прилеглій до „Союзівки", але в такому природному положенні, що становить окрему цілість. На оселі, що має великий культивований обшир, оточений з усіх боків сосновим і листковим лісом, є два більші, відповідно перебудовані і достосовані будинки, що служитимуть для дітвори за спальні, окрему їдальню і кухню та подібні удогіднення. На оселі буде місце для таборування, й окремий, просторий купальний басейн, глибиною і устаткуванням спеціяльно достосований для вжитку дітвори.

Оселя, що буде влаштована за всіми вимогами модерного дитячого таборування, матиме кваліфікованих опікунів, виховників та доглядачів.

Упродовж вакаційного сезону буде два дитячі табори, по чотири тижні кожний:

Від 29-го червня до 26 липня для хлопців;

Від 27-го липня до 23-го серпня для дівчат.

На оселю приймається дітей у віці від 7-го до 11-го року життя (включно). Кошти побуту на оселі виноситимуть:

Для дітей, що є членами УНСоюзу — $24.00 тижнево; Ці діти мають першенство.

Для дітей, що не є членами УНСоюзу — $30.00 тижнево і їх прийматиметься тільки в такому випадку, якщо б не всі місця були заповнені дітьми, що є членами УНС.

Ці оплати включають: приміщення, харч і всю опіку для дитини.

Всі подрібні інформації в справі цієї дитячої оселі та побуту на ній одержать заінтересовані від Управління „Союзівки" рівночасно з формулярем подання про прийняття, який треба буде виповнити і який рішатиме про прийняття дитини.

Зголошуватись, найпізніше до 15-го травня ц. р., треба на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N ESTATE
Kerhonkson, N. Y. **Telephone: Kerhonkson 5641**

ЗУСТРІЧ З ЕЛЕОНОРОЮ РУЗВЕЛТ

(Закінчення зі стор. 2-гої)

вати проф. Сергієві Крашеннікову і д-рові Наталі Пазуняк.

Зустріч відбулась у формі дискусії. П-ні Рузвелт вислухала кожного референта і з'ясувала докладніше свої спостереження. Деякі ділянки (суспільна опіка і сільське господарство) її так зацікавили, що вона ставила окремі питання і просила залишити їй принесені матеріяли. Порушені в дискусії теми були такі широкі, що час, призначений на зустріч, значно продовжено. Обидві сторони були вдоволені обміном думок, Пані Рузвелт подякувала за матеріяли і обіцяла їх перестудіювати.

Поневолена Україна не має змоги виявити своїх трагічних переживань. Доля, що викинула нас поза межі батьківщини і по різних країнах світу, поклала на нас обов'язок промовити в її обороні. Кремлівські можновладці інформують тепер цілий світ про „досягнення", в той час, коли українське селянство доведене до крайнього зубожіння, коли нищиться культуру українського народу, а мільйони українців запроторено в далекі табори Сибіру.

Тому вважаємо зустріч із п-нею Рузвелт, яка є однією з найпопулярніших жінок Америки, важливим кроком. Вона відіграє велику ролю в політично-громадському житті своєї країни. Ба, що більше — з її опінією рахуються не тільки американські, але й міжнародні організації. Діловий підхід нашої групи до порушених проблем і солідне їх опрацювання зацікавили її настільки, що вона рішила переглянути ще раз ці проблеми.

У зв'язку з обміном культурних сил між ЗДА і СССР треба сподіватися, що появиться багато подібних спостережень різних фахівців та видатних людей. Тут саме обов'язок української еміграції слідкувати за тим і уміло та своєчасно реагувати.

ПОВІДОМЛЕННЯ
УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ, НЮ ЙОРК

Головна Управа Українського Інституту подає до загального відома, що п. Юліян Ревай, Організаційний референт і директор канцелярії Українського Конгресового Комітету (від 1-го грудня 1949 до 15-го лютого 1958. р.), перейняв виконування обов'язків директора Українського Інституту Америки.

На останніх нарадах, в середу, 12-го березня ц. р., Головна Управа Інституту вислухала і прийняла запропонований проєкт тимчасового пляну праці та ухвалила деякі постанови щодо його поступного переведення, та покликання окремих комісій.

Про наміченний тимчасовий плян праці подано інформацію на засіданні Екзекутиви Українського Конгресового Комітету, що відбулося 14-го березня ц. р. в Українському Інституті Америки пп 2 Іст 70-ої вул., в місті Ню Йорку.

Опінія членів Екзекутиви Конгресового Комітету була позитивна. Стверджено, що намічений плян в жадному секторі не йде наперекір праці Конгресового Комітету, але навпаки, його реалізація, в значній мірі причиниться до скріплення поваги американсько-української громади. та може прислужитися для української національно-культурної справи взагалі.

При тій нагоді члени Екзекутиви, на чолі з головою, проф. Л. Е. Добрянським та президентом д-р Д. Галичином бажали голові Інституту, п. Володимирові Джусові, багато дальших успіхів у почат[и]й праці Інституту та сили й доброго здоров'я до дальших акцій.

Головна Управа, розбудовуючи Український Інститут у Культурно-Освітній, Дослідний і Студійний Центр, хоче керуватися засадами співпраці й координації дії відповідно до інтересів української організованої громади Америки та потреб української національно-культурної справи зокрема.

З уваги на повну згоду, в якій принято намічений плян праці Інституту, пересилаємо його в українській пресі для інформації широкого українського загалу Америки.

Того ж вечора, під час короткої товариської зустрічі, п. Ю. Ревай попрощався з членами Екзекутиви, подякував усім за підтримку у співпраці, що нею користувався впродовж довгих літ, виконуючи функцію директора канцелярії й організаційного референта, і побажав новому директорові канцелярії, п. Василеві Мудрому, більше успіху в новій праці.

Український Інститут Америки, під ч. 2. Іст 79-а вулиця, на розі П'ятої Евню і 79-ої вулиці, відкритий для заціавлених цілий день. Урядові години в канцелярії: від 2 по полудні до 9 вечора. Телефон: БУ — 8-8660.

В. Джус, голова;
О. Балабан, секретар.

Тимчасовий Плян Праці:

І.

Український Інститут Америки довершує 3 травня 1958 своє десятиліття, рахуючи з дня видання чартеру. У зв'язку з тим Головна Управа ухвалила обширний і подрібніший плян для своєї майбутньої діяльности, до якої зараховано в першій мірі відзначення десятиліття свого існування. Відзначення відбудеться окремою імпрезою для ширшого українського і неукраїнського загалу, а при тій нагоді Головна Управа задумує виступити зі своїм запроєктованим пляном праці.

Для ознайомлення Вш. Членів Екзекутиви УККА зі згаданим проєктом, передаємо цей плян у дуже скороченій формі:

1) З приводу десятиліття, Інститут видасть в англійській та українській мові публікацію про Інститут, Бюлетень, ілюстрований проспект галерії які теж буде вже на ринку видання пісень для молоді, композиції М. Фоменка, Бюлетень Інституту має затіснити взаємини та розбудувати співпрацю Інституту з українською організованою громадою.

2) Друком буде видано теж статут Інституту та запроєктований плян праці на майбутнє.

3) До реалізації запроєктованого пляну буде покликано колодесять окремих комісій, з процесом буде нав'язано тісніший контакт під кожним оглядом, для українських радіопрограм.

4) Зв'язок з американською пресою, інформації про різні культурні та мистецькі здобутки, як теж про народні традиції українців, які буде знайдуть збоку Гол. Управи Інституту повну підтримку.

5) До проєкту обнято статистичне обслідування українців в ЗДА, реєстрацію різних категорій професіоналістів, промисловців, бизнесменів, підтримку для організацій опіки над дітворою у передшкільному віці, улаштування або підтримку для улаштування різних курсів, що дотичать культурних, як рисувальництво, фільмування й фотографія, про суспільні звичаї і поведінку, про моду, малярство, промислові підприємства, або та [illegible] соціяльних і економічних проблем.

6) У зв'язку зі загальною вимогою про потребу Центральної Бібліотеки й Архіву почнеться компілювання всіх англомовних видань як теж інших видань, про Україну чи українську справу, збирання й каталогізування статтей чи матеріялів про українську справу, створення центральної картотеки українців та постійна виставка публікацій — останніх видань, що заторкують українську справу.

7) Курси для режисерів та артистів аматорських театрів, фахових гардеробів, конкурси на кращу п'єсу, заснування курсів для диригентів, улаштування музично вокальних фестивалів з метою вибору талановитих одиниць — знайдуть збоку Інституту підтримку на зразок стипендій та нагороди або премії за найкращі виконання, або в інший практичний спосіб. Зокрема нові українські композиції знайдуть належну оцінку й підтримку.

8) В секторі образотворчого мистецтва Інститут даватиме місце для влаштування виставок, комплектуючи галерію історичних картин, дбатиме про пропагування українського мистецтва серед американського загалу, обмірковуючи спосіб для підтримки мистецької творчости.

9) Буде обмірковуватися теж справа підтримки літературної творчости. Окрема увага буде присвячена для улаштування постійної виставки українського народного мистецтва, та для підтримки виробництва предметів народного мистецтва, збирання музейних предметів і справи української участи в розбудові Американського Музею Імігра[ції], будуть одним з передових завдань Інституту.

10) Інститут видо дасть місце для зустрічей української молоді і сприятиме дальшому розвиткові організацій молоді плекання гарного стилю в співпраці. Зокрема потреба дальшого розвитку українського спорту матимуть збоку Інституту відповідне зрозуміння.

11) В секторі різних дослідів Інститут хоче дати повну підтримку для:

а) Збирання матеріялів про українську участь в боротьбі за волю народів під час другої світової війни, стверджуючи зокрема, скільки українців і хто по імени визначився активну службу в американській армії, скільки загинуло, скільки ранених, які відзначення отримали та про найбільше важливі українські воєнні епізоди.

б) Точніше обслідування поселення української еміграції в ЗДА та про здобутки українських працюючих рук і мозку, з окремим узагляднення українських поселень на Аляскі.

в) Покликання до життя Карпатського Дослідного Центру.

г) Підтримувати досліди інших українських установ, відбування конференцій в цій справі і цілі координації та збирання інформації щодо цього питання.

II.

Друга частина запроєктованого пляну праці торкається придбання членів та фондів. Членом Інституту може стати кожний українець чи українка, яка зложить одноразову вкладку в сумі $1,000 — та й приймає Головна Управа. Крім цього членства на протяг життя є ще члени на вічні віки ($5,000) і члени добродії — основники, що оплачують $10,000.

Крім того, є ще спомагаючі члени - організації, що вплачують по $25 на рік і за що отримують для 25 своїх членів виказки Інституту.

Від придбання членів, фондів і фундацій залежатиме дальший плян щодо удолювання позик на студії (безпроцентових), зокрема на закінчення студій, удоловання різних премій, речей, за визначні висліди в праці, підмоги на студійні подорожі та на студійні подорожі за кордон, як теж на різні конференції чи з'їзди поодиноких американських установ.

Загальна допомога буде обмежена на припинування лікування при незаможних українців в шпиталі Медикал Сентер в разі потреби шпитального лікування. Головна Управа обмірковує можливості зафундовання другого ліжка, бо показується велике запотребування.

В ділянці загальної гуманітарної акції плянується теж підтримка для придбання Дому для старших віком українців ім терені Ню Йорку.

На закінчення запроєктованого пляну, треба ще підкреслити дуже високу вагу Українського Національного Репрезентаційного Балю, що має відбуватися кожного року з нагоди Роковин Державности й Соборности України під протекторатом Інституту, на який будуть просити репрезентантів американського як теж і позаамериканського світу.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

КОНЦЕРТ ХОРУ „ДУМКА" ПРИ СПІВУЧАСТИ Ш. ОРДАССІ - БАРАНСЬКОЇ І В. БАРАНСЬКОГО

В прегарній, насиченій мистецькою атмосферою, залі Гантер Коледжі в Ню Йорку — чоловічий хор „Думка" дав 22-го ц. м. черговий концерт, який треба зачислити до найбільш успішних з усіх дотеперішніх під оглядом програми і її всесторонно високого виконання.

Широке розгортання концертового матеріялу, зразки хорової і сольової вокальної літератури з релігійної, пісенної і оперової ділянок, — створили прозорий образ і перехрест одерзаного рівня хорового мистецтва, що об'єднано стилем монументальну імпрезу, що об'єднала і різноманітністю програми перейшла рямці звичайного концерту.

Присвячення першої частини концерту творцям трої міри, як: Бетовен, та класичне виконання зразків його вокальної творчости (пісні: „Тобі Всевишній", „Вечірня пісня") і хор в'язнів з „Фіделіо" — зразу впливуло до витворення високомистецьким настрою, на тлі якого урочисто і в піднесеній атмосфері проходила вся решта концерту.

І хоч з української літератури виконано лише один твір композитор — Кирило Стеценко (цілий другий відділ концерту), то все ж присмно було ствердити, що саме його твори були найкращими частинно програми. Не навіть сам Бетовен у вокальній музиці мусить поступитися українським композиторам. А також Шуберт — (виконано його „Лісову серенаду") — цей великий творець сольової мистецької пісні — в порівнянні з українським вокалом відстає технічно, звуково і колорично.

На тлі інструментального трактування співу Бетховеном, Шубертом, Гуно і Россіні і на тлі їх конвенціональному, загально-музичного підходу до пісні, зовсім специфічної ділянки, — у творах Стеценка вокальні імпульси, що на найвищій мірі переконливо експресія, на насиченість і глибока виразовість майстерної, зрічниковаю вокальної поліфонії. Ці вартості чітко вивів диригент Л. Крушельницький і не оставались непоказаних творах під тим оглядом жадного недотягнення.

До майстерности партитури Стеценка і визвучування його музики підійшов стилево і з інстинктом, вірно контроллюючи і Сосницький у написаних ним акомпаніяментах до пісні „На степ, на гай", та до фрагменту з поеми „Гайдамаки" — „Вилітали орли". Крім них творів (у хорі з „Гайдамаки" варто було б розпланувати динамічну лінію — в одно велике кресцендо) — ми слухали в дуже доброму виконанні ще такі твори Стеценка: „Вулиця", „Хтось тут сонечко мені зійде", знамените слуховое схоплене „Рано вранці" (з сольом В. Баранського), та пісню „Могила".

Хорову музику Стеценка доповнили солісти концерту — Ш. Ордассі-Баранська (сопран) і В. Баранський (бас-баритон). Співоча універсальність, чутливість і темперамент Ш. Ордассі-Баранської дозволили їй і тим разом вжитися в українську музику і інтерпретувати вірно та щиро пісні Стеценка. Артистка майстерно виконала чудову пісню „О не дивуйсь" (партія фортепіяно звуково переконлива), в логічних пропорціях схопила ліричні і драматичні моменти трудної пісні „Плавай, плавай лебедонько", і просто, шляхетно, щасливо співала „Вечірню пісню". В неукраїнському репертуарі Ш. Ордассі-Баранська продемонструвала свої численні прикмети, виказуючи опанування форми і духа Бетговенського арії „Ах, Перфідо", — погоджуючи стихійну емоційність з технічною контролею в арії „Андреа Шеніє", Джорджано, заблиснувши кольоратурним умінням в арії з „Травіяти" Верді і схопленою стилево Россіні „Інфляматус ет акценсус" (з хором).

Бас - баритон В. Баранський був в дуже добрій формі, співав свобідно, технічно викінчено і з виразним темпераментом. Його виконання Бетговена виказало знання стилю і добру музичну підготовку, його „Дон Жуан" Моцарта чітко характеризував персонаж Лепореля — хоч самая арія краще надається до виконання під час оперової вистави — як на строго академічному концерті, Думаю, що уживання італійського тексту було б естетичніше. В дуеті з „Травіяти" п. Баранський показав себе дуже музикальним і технічно та голосово рівнорядним партнером.

Обоє солісти виконали на концерті „Думки" дуже відповідальну ролю (виповнюючи половину програми), а сам хор, як домінуючий чинник (не тільки формально), продемонстрував високу якість хорової майстерности, ансамблевої звітованості і виконавчо - мистецької свободи. Це безперечно заслуга невтомної праці чистокровного мистця-ентузіяста, першорядного хорового диригента Л. Крушельницького.

Виступ солістів хору, пп. А. Добрянського і Б. Пирожка вповні гармонізували з високим рівнем цілости. Акомпаніятори концерту О. Дмитрів (солістам) Р. Стецура (хорові) вислі до визвучування імпрези багато цінного. Особливо партії фортепіяно у виконанні Р. Стецури визначалися мистецькою, точністю і динамічною дистинкцією.

Роман Савицький

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Жіноцтво в поклоні Героїням

Відділи СУА, з'єднані в Окружній Раді в Дітройті, склали в пошані поклін жінкам-героїням святочною імпрезою.

Діловий Комітет, що на його чолі стояла голова Окр. Ради п. Оксана Омецінська, приклав велику увагу, щоби святкування було гідне.

22-го лютого ц. р. парох о. д-р Кнап відправив по полудні Панахиду за душі героїнь у церкві Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії. Виголосив теж проповідь на тему посвяти героїнь для слушної справи, — будови Української Державности. Підметив самопосвяту українських жінок-героїнь, які вихоронили цілі покоління жертвенних борців за Святу Волю. В Панахиді взяли участь Відділи СУА з своїми прапорами. Присмно було бачити теж 10 Курінь пластунок ім. Ольги Кобилянської з прапором і на чолі з їх дружинником. На жаль не було ні одного жіночого звязку, що свята відбулось по Панахиді. Прививість їх давала віру, що за нами слідують нашої доні і внучки, що наша праця буде мати своїх послідовників.

В просторій і заповненій залі української католицької школи імпреза почалась співом гимну СУА, який відспівали членки 23 Відділу під управою пані Орлиза. Гідний почин працюючих членок торонк Відділу, а своє зорганізування хору, треба повітати тим більше, що між тими, які співали, бачили ми панів у старшому вже віці. Голова Окр. Ради відкрила святкування, підчеркуючи героїзм українських жінок, яка виховувала і виховує покоління наших воїнів за слушну справу. Це саме й сказала в своєму слові „Духовість укр. жінки" пані Ірина Торанське, членка 58-го відділу Союзу Українок, згадуючи в Америці, говорила по англійськи, З гордістю стверджала своє українське походження і приналежність до героїчного народу. Головну доповідь читала пані Олена Климишин, яка добре її опрацювала.

До першої частини програми долучилися виступи панни Рутиної Якимів, скрипалька, учениці проф. Лепкого Марка, та відомої і славної співачки П. В. Максимович. Перша молода адептка скрипкової музики, дала нам насолоду, граючи твори Ініших українських композиторів. Пані Максимович співала Шуберта „Ave Maria". Акомпаніяла все жертвенна пані проф. Решетилович. Пані Максимович вповні нам вповні свій Богом даний талан, Я рение чула її в нині, що як сталось так пізно. Співачка знана і належно оцінена, з небуденним глибоким голосом. Проспівала Барвінського пісні „Ой поїв ви, поля", Людкевича „Спи дитино", та дуже з „Заповіт" Лисенка. Невольник Гайворонського. Проф. Вони Максимович своїм милим і певним ударом клявіятури доповнювали чар пісень.

Друга частина імпрези дала силу й тому нерівно переживань героїв... картину. Це був монтаж, який випрацювала драматична артистка пані Бранка

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ В ПОСАДНИКА НЮАРКУ

І-ий ряд зліва довправа сидять: Д. М. Мельничук, посадник Карлін і В. Бирке. — ІІ-ий ряд стоять: М. Юрів, П. Цап, С. Воробець, О. Утриско, М. Гутник, М. Матіяш, С. Сосницький.

Кривуцька, за творами: Тараса Шевченка, І. Франка, Л. Українки, В. Лепкого, О. Теліги та Карпенка - Криниці. Заголовок її пісні „Як на мене народилися сльози жіночі". Акцію веде сама пані Кривуцька По підписеній заналеси здавалося, що дух завмер у присутніх. На сцені дієві особи: княгиня Ярославна (п-ні Легета), Маруся Богуславка (п-на Гордів Х.), Мати Українка (пні Прийма), Ольга Басараб (п-на Юркін Г.), та Олена Теліга (п-на Карпин Т.). Усі вони мали відповідні до історії їх мучеництва вповні одяги костюми, як рівнож доповнена була й декорація. Цілість повна в'язана майстерно насвітлюванням, під чаєу ведучою акцію пані Кривуцької, давала повніший важний настрій, який публіка вивляла вислуховуючи її дуже уважно. Час від часу тільки було чути приспішені віддихи, більш вражливих і чуттєвих людей, зокрема молоді. Це свідчить, що їх дати молоді щось добре й сильне, то вона уміє реагувати. Пані Кривуцька випрацювала цей монтаж — вміло і по мистецьки. Окрему увагу звертала її високомистецька декламація в ролі керівниці. Було б добре, якщо б цей монтаж появився друком, щоб ним могли користуватися й інші Відділи СУА. Супровід бандури відомого бандуриста п. Гончаренка доповнював чар слова. Сцену художньо оформив п. Едвард Козак, цінний наш ЕКО.

Імпреза була вповні вдала, а найголовніше — не перевантажена і ми розходилися з почуттям гордости, що жіноцтво вміє показати громадянству солідну свою працю.

Дарія Бойчук

Нюарк, Н. Дж.

Приготування до виборів мейора і міських керівників.

На день 13-го травня ц. р. назначені вибори мейора і міських керівників міста Нюарку. До згаданих виборів стоє 6 кандидатів на мейора міста й м. і. до перевибору дотеперішній мейор Л. П. Карлін. По нарадах громадян м. Нюарку українського походження вибраний українсько-американський виборчий Комітет старається про перевибір дотеперішнього мейора Карліна в Нюарку, який прихильно ставиться до українців. Приготування до виборів йдуть в повнім розгарі. У зв'язку з цим згаданий Комітет подбав вже про велику скількість номінаційних петицій в користь мейора Карліна і ці петиції передала йому в дні 25-го березня ц. р. спеціяльна делегація від проводом предідника Комітету В. Бирке. В склад згаданої делегації входили понадто: Д. М. Мельничук, М. Юрів, П. Цап, С. Воробець, О. Утриско, М. Гутник, М. Матіяш і С. Сосницький.

Згаданий виборчий Комітет приготовив двомовну летючку з закликом до Українського Громадянства в Нюарку подбати про реєстрацію до голосування перед 3-ім квітня ц. р. визначеного речинцем до реєстрації льокалях. Понадто згаданий Комітет влаштовує в суботу, 26-го квітня ц. р. год 6.30 вечором в залі Української Централі в Нюарку в честь мейора Карліна бенкет, получений з забавою, підчас якої оркестра приграватиме до танків. Атракцією бенкету будуть українські страви на столах.

О. У.

ПОДЯКА

З ВОЛІ ВСЕВИШНЬОГО,
дня 17-го березня 1958 р.
відійшов ненадійно у далеку путь,
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БРАТ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, ШУРИН і ВУЙКО,

бл. п. ред. Володимир ЛОТОЦЬКИЙ

Великою піддержкою були для нас численні вияви співчуття особисті і письмові з усіх околиць Америки. Не маючи ніякої змоги подякувати всім особисто, цією дорогою висловлюємо нашу найглибшу подяку нашим Друзям, ближчій та дальшій Родині та усім Знайомим Покійного. Щиро дякуємо за зложення вінків, квітів, молитви, Служби Божі та грошові пожертви численним Установам і приватним особам.

В першу чергу дякуємо за відправлення Парастасу о. д-рові Платонові Корнилякові, канцлерові Єп. Консисторії, о. деканові Трешневському, о. М. Харині, о. Лостинові та о. Блавацькому. За відправлення Похоронів дякуємо парохові о. Петрові Литинові і о. Лостинові, а головно за прекрасно обдумане прощальне слово в церкві.

Усім співакам та численно зібраній на обідових відправах громаді, наше щире спасибі. Окремо дякую всім Сестрам Союзянкам, які так щиро і дружньо стояли біля мене в ці тяжкі хвилини. За гарне переведення Похоронів та дбайливу опіку в часі їх тривання — окрему подяку складаємо похоронному заведенню М. Пасевичів у Філадельфії.

Олена ФОЛИС ДОБУШ ЛОТОЦЬКА — дружина
Дарія, Юрій і Теодор ДОБУШ з дітьми
Михайло і Наталія ЛОТОЦЬКІ з дітьми
Стефанія ФОЛИС ШУХОВСЬКА
Володимир і Юлія ФОЛИС з донькою
Марія і Стефанія ШАРАН з донькою

Філадельфія, березень 1958.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УНДОМУ В НЮ ЙОРКУ ЗАКЛИКАЮТЬ НЮЙОРКСЬКУ ГРОМАДУ ПІДТРИМАТИ ЦЮ УСТАНОВУ

Ню Йорк. — В неділю, 30-го березня ц. р. відбулись у великій залі Українського Народного Дому в Ню Йорку надзвичайні Загальні Збори уділовців цієї установи. На внесок д-ра Володимира Калини, збори прийняли одноголосну резолюцію: „Вислухавши звідомлення і переведеної над ним дискусії, Загальні Збори висловлюють повне довір'я до Дирекції та звертаються з палким закликом до всіх приявних на залі громадян і до широкого українського громадянства в Ню Йорку — закупити уділи УНДому і таким чином підтримати цю необхідну нашу установу". Із обширного звідомлення, що його виголосив голова Дирекції УНДому, Володимир Баранецький, та з розданих приявним друкованих Рахунків, виявилось, що обороти УНДому зросли в минулому 1957 році до суми $91,427.66. Бюджетовий (і календарний) рік 1957 закінчився для УНДому невеличким чистим зиском $1.183, якщо не рахувати амортизаційної квоти по стороні видатків. Однак УНДім знаходиться у дуже важкій фінансовій ситуації, не маючи здорової підстави у власному капіталі. Розпродано уділи всього на суму $58,087, коли тим часом заборгованість перевищує $100.000. Усі погодились, що Український Народний Дім, не вважаючи на його формальний статут фінансової корпорації, є установою загально - громадською, національною, і тому відповідальність за його існування й розвиток мусить нести вся українська громада у Ню Йорку. З закінченням будови величавої української школи в Ню Йорку — найбільшою журбою українських громадян в Ню Йорку повинен стати Український Народний Дім — висловлювались приявні на численних недільких зборах. Проводили ними голова В. Баранецький і його перший заступник — ред. Кедрин-Рудницький.

ГАММЕРШИЛД ПРИБУВ З МОСКВИ ДО ЛОНДОНУ

Лондон. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд прибув в минулу неділю 30 березня ц. р. до Лондону в офіційними відвідинами, перевівши чотири дні в Совєтах на нарадах з большевицькими вожаками і ще два дні оглядаючи Москву двох днів оглядаючи Москву й околицю. У тому самому часі прилетіли до Лондону американський і англійський посередники у Французько-туніському спорі, урядовці міністерств закордонних справ англієць Герольд Білі і американець Роберт Морфі. Вони конферували в минулому тижні з французьким прем'єром Феліксом Ґаяром і тепер нараджуватимуться знову з англійським міністром зокордонних справ Селвайном Ллойдом. Але, з уваги на приявність в Лондоні Гаммершилда, найширша конференція відбудеться мабуть, з його участю тому, що виринула концепція, щоб Об'єднаним Націям передати журбу за те, щоб туніська територія не була використовувана ані французами, ані альжирцями, як запілля для своїх воєнних операцій в Альжирі. Тунісія не хоче перейняти на себе разом із французами охорону непорушности туніско-альжирського кордону, вважаючи, що це була б посередня поміч Франції із шкодою для альжирців. Але вона буцімто погодилась би, як би за це діло взялися Об'єднані Нації, бо таким чином проблема Альжиру престала би і формально бути „внутрішньою справою" Франції.

Корея святкувала 83-річчя Синґмана Рі

Сеуль. — Південна Корея урочисто святкувала 83-річчя свого президента Синґмана Рі, який для всіх корейців є живим символом боротьби за державну незалежність та ворожости до комунізму. З цієї нагоди в столиці Корейської Републіки Сеулі відбулась велика військова парада, в якій військові частини всіх родів зброї дефілювали перед трибуною, на якій центральною особою був старенький Синґман Рі. Він сам живо оплескував дві ракети „Чесного Джона" і дві атомові гармати, що їх вперше показано публічно на цій військовій параді. Синґман Рі заявив, що не вважаючи на свій пізній вік — він має ще завершити місію свого життя — з'єдинення Кореї. Він висловився оптимістично про цю справу, висловивши переконання, що тепер настали „деякі ширші зигляди" на можливість реалізації цієї цілі. Синґман Рі дістав з нагоди свого 83-річчя депеші від різних представників вільного світу м. і. від державного секретаря Джана Фостера Доллеса, від японського прем'єра Нобосуке Кіші, від Чіянґ Кайшека з Формози, президента південного В'єтнаму Нґо Дінґ Дієма й інших передових борців за свободу і ворогів комуни.

„Експлорери" подають надзвичайно цінні відомості про космічні проміння

Ню Йорк. — Фахівці від космічних просторів і штучних місяців Землі стверджують, що американські сателіти Землі дуже збагатили наші відомості про космічні простори. „Експлорер ч. 1", випущений 31-го січня ц. р. увесь час свого кружляння довкола нашої Землі пересилає при помочі своїх радіових апаратів відомості про космічне проміння на різних висотах, аж до 1300 миль включно. Але з тих відомостей перейняли й занотовали на Землі тільки коло 10 відсотків, а 90 відсотків пропали, бо не можна було їх зловити, коли „Експлорер" був далеко на океанах або з далеких країнах. „Експлорер ч. 3", випущений 26 березня, зможе надати докладніші відомості про нижчі райони стратосфери, бо він кружляє на висоті 200 миль від Землі, на якій то висоті не міг находитися жадний із дотеперішніх штучних місяців.

Москва втручається до виборів в Італії

Рим. — Найбільшу сенсацію в італійській пресі викликало велике інтерв'ю, що його Хрущов дав правому щоденникові „Іль Темпо". Цей часопис видрукував заваги Хрущова з власними антисовєтськими коментарями, але водночас вся комуністична й просовєтська італійська преса використовує заяву Хрущова в теперішній передвиборчій кампанії. Хрущов обіцяє Італії мир, ґарантію безпеки перед можливістю атомового знищення, добробут, необмежене використовування атомової енерґії для мирних цілей, збільшені торговельні обороти та поміч від хліборобських фахівців для збільшення засівної площі і збільшення збіжевих зборів. Ціна, яку Совєти вимагають за всі ці блага, — це виступлення Італії з НАТО та зірвання договору про Спільний Європейський Господарський Ринок і про т. зв. Евратом — спільних видобування атомової енергії. Москва вважає, що ці договори про єдність Західньої Европи, що їх підписано 27-го березня 1957 р., служать „західньому імперіялізмові" і не принесуть Італії стільки користи, скільки вона мала б від тісної економічної співпраці з Совєтами та від проголошення своєї невтральности. Хрущов подає Італії за приклад Швайцарію, Швецію і Австрію, з їх невтральністю, що її заґварантували однаково Схід, як Захід.

В СССР відчувають гостру недостачу дитячого одягу і взуття

В опублікованій 20-го березня постанові центрального комітету компартії і ради міністрів в СССР сказано: „Не зважаючи на успіхи в розвитку промисловости і сільського господарства за останні роки, потреби населення в деяких товарах задовільняється ще не повністю. Особливо відчувається недостача в продажу деяких товарів дитячого асортименту. В крамницях не завжди можна купити для дітей взутя, костюми, суконки і плащі потрібних розмірів Замало продукується теплого взуття, юхтових чобіт для дітей, що проживають у сільських місцевостях, літнього спортового взуття, а також матерії для дитячого одягу. Якість продукованих товарів не завжди відповідає потребам покупців. Таке становище із задоволенням потреб населення на дитячий одяг і взуття пояснюється не тільки недостачею сирівців, ресурсів та продукційних можливостей, але й браком достатньої уваги збоку багатьох місцевих, радянських, господарських органів і керівників промислових підприємств". За недостачу основних продуктів харчування і товарів першої потреби в Совєтському Союзі завжди винні „місцеві органи" і „окремі керівники", а не уряд і партія. З наведеного вище уривку видно, що справа з дитячою одежею і взуттям загострилась в СССР аж до того, що потрібно спеціяльної постанови ЦК партії, яка потішає підсовєтські народи тим, що „протягом наближчих двох років" діти не мусітимуть ходити босими.

Мічелл закликає ухвалити робітничий закон

Вашинґтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл зізнавав на Сенатській Комісії Праці і закликав сенаторів, щоб ухвалили той робітничий законопроєкт, який вніс до Конґресу уряд. Мічелл сказав, що урядовий проєкт робітничого закону хоче здійснити такі цілі: „Забезпечити права кожного робітника, які є ґарантовані законом, належати доробітничих організацій і заключувати спільні договори, на які не мали б впливу жадні надужиття несумлінних безоглядних і злочинних урядовців або затруднених. Цей законопроєкт домагається також, щоб висота добродійних фондів робітничих організацій була подавана до публічного відома, і щоб можна було їх контролювати.

● Французька поліція виловлює по книгарнях книжку, що її видали комуністи про тортури, стосовані французькими вояками і поліцією проти альжирських партизанів. Хоч ця публікація п. н. „Питання" — сконфіскована, проте у Франції її широко обговорюють.

● В Америці є лише 5,000 осіб хорих на проказу, при чому більшість їх мають цю недугу в дуже легкому стані і не потребують відокремлення. У 1956 році в цілому світі хорих на проказу було коло 10 мільйонів.

● Суд у Фінікс засудив на посмертну кару в'язниці 15-річного хлопця, який убив свого молодшого брата. Лікарі визнали, що він є пересічно розвинений і мусить відповідати за свої вчинки.

● Східньо-німецьке міністерство культури закликає композиторів заступати „західній джез" - східнім, пролетарським. Орган цього міністерства „Зонтаґ" скаржиться, що музики і співаки в німецькій „народній республіці" популяризують ще крикливіший і дикіший джез, ніж є він відомий у самій Америці.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

✝

Посмертні Згадки

АННА КОРОЛЮК, довголітня членка Т-ва „Любов", 370 Відд. УНСоюзу в Ню Гейвені, Конн., померла дня 14-го березня 1958 р. Покійна нар. 1897 року в Гусятині, Зах. Україна, вступила в члени УНСоюзу 1919 р. Полишила в смутку сина Володимира, 2 внуків, маму Теклю Шпікулу на рідних землях, сестри Софію Березицьку, Дороту Чорняк, Ольгу Шпікулу і Марію Ганчарик та брата Теодора Шпікулу. Похорони відбулися 18-го березня і Тіло Покійної спочиває на цвинтарі св. Лаврентія. — В. Її П!
В. Гіна, секр.

ВАСИЛЬ ГОРІНЬ, довголітній член Б-ва св. Стефана, Відд. 221 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 15-го березня 1958 р., на 70-му році життя. Покійний був родом з села Серники, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Анну, 2 синів Івана і Миколу та доньку Катерину. Похорон відбувся 18-го березня, при участі Родини, Знайомих та Членів Відділу, з укр. кат. церкви св. о. Миколая, на цвинтар св. о. Миколая. — В. Й. П!
Т. Шпікула, секр.

ІВАН ЦЄНКИ, член Відд. 128 УНСоюзу в Clifton Heights, Pa., помер дня 22-го березня 1958 р. Покійний нар. 1888 р. в селі Радава, пов. Ярослав. Зах. Україна. Полишив у смутку сина Івана і доньку Катерину. Покійний належав до всіх українських організацій та був жертвенним і добрим громадянином. — В. Й. П!
І. Швец, секр.

ТАРЗАН, ч. 4035. Провідник!

Ґоляр був сильний, але незграбний, і хитрий мавполюд скоро змусив його просити прощення.

Коли мавпа піддалася, Тарзан звівся на ноги. — А тепер, манґані, танцюйте зі мною дум - дум!

Інші погодилися з гарячковим захопленням бронзового ґіганта, і незабаром закрутилися в дикому танці.